

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel, 13.2.2008
KOM(2008) 68 lõplik

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

Euroopa piiride valvamise süsteemi (EUROSUR) loomise analüüs

{SEK(2008) 151}
{SEK(2008) 152}

1. SISSEJUHATUS

Oma 30. novembri 2006. aasta teatises „Euroopa Liidu lõunapoolsete merepiiride haldamise tugevdamine”¹ tegi komisjon ettepaneku luua lõunapoolseid välismerepiire hõlmav alaline *rannapatrulli võrgustik* ja *Euroopa piiride valvamise süsteem*.

14.-15. detsembril 2006 toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumisel märgiti, et esmatahtsaks peetakse lõunapoolseid merepiire hõlmava Euroopa piiride valvamise süsteemi loomise analüüsimist.

Lisaks tööle, mida on tehtud MEDSEA uuringule² ja BORTECi teostatavusuuringule³ tuginedes Euroopa patrullide võrgustiku loomiseks, on käesoleva teatise eesmärk analüüsida lahendust, mille raames võiks esmalt ainult ELi lõuna- ja idapoolset välispiiri hõlmavat Euroopa piiride valvamise süsteemi (EUROSUR) arendada, ning pakkuda liikmesriikidele tegevuskava sellise süsteemi loomiseks.

Käesolevas teatises nimetatud välismerepiiri seiret käsitlevad küsimused moodustavad osa Euroopa Liidu integreeritud merenduspoliitika⁴ üldisest raamistikust.

Vastavalt Schengeni piirieskirjadele⁵ koosneb piirikontroll piiripunktis toimuvast kontrollimisest (kontroll) ning piiripunktide vahelisest piiride patrull- ja vaatlustegevusest (patrull- ja vaatlustegevus) [Termin on muutunud. Uus termin on piiride seire]. Käesolevas teatises keskendutakse piiride valvamise tugevdamisele, mille peamine eesmärk on tõkestada ebaseaduslikku piiriületamist, võidelda piiriülese kuritegevuse vastu ja toetada meetmeid, mida võetakse ebaseaduslikult piiri ületanud isikute suhtes.

Kõnealust teemat tuleb käsitleda Schengeni neljatasandilise riiki sissepääsu kontrollimise mudeli raames⁶, mis hõlmab koostööd kolmandate riikidega ning mis aitab kaasa ELi piirikontrollipoliitika kooskõlastamisele teiste poliitikavaldkondadega, nagu teadus- ja arendustegevus, kalandus ning transport.

---

¹ KOM(2006) 733.

² MEDSEA 14. juuli 2006. aasta Vahemere rannapatrullide võrgustiku teostatavusuuring, mille koostas FRONTEx.

³ Uuring seiresüsteemi (Euroopa seiresüsteemi) loomise tehnilise teostatavuse kohta, Varssavi, esitanud 12. jaanuaril 2007 FRONTEx. Vt ka Euroopa Liidu merepiiride kontrolli käsitlev teostatavusuuring, esitanud 4. juulil 2003 CIVIPOL.

⁴ KOM(2007) 575, 10.10.2007.

⁵ Määruse (EÜ) nr 562/2006 artiklid 2 ja 12, (ELT L 105, 13.4.2006, lk 1).

⁶ Schengeni riiki sissepääsu kontrollimise mudel koosneb neljast tasandist: konsulaatides võetavad meetmed, koostöö naaberriikidega, piirikontroll ning Schengeni alal võetavad kontrollimeetmed, sealhulgas tagasisaatmine.

EUROSURI rakendamise korral oleks see otsustavaks meetmeks Euroopa ühise integreeritud piirihaldussüsteemi järkjärgulises väljaarendamises. Käesolevas teatises kirjeldatud eri meetmete rakendamisel peaks Euroopa välispiirifond⁷ olema liikmesriikide jaoks peamiseks solidaarsusmehhanismiks Euroopa Liidu finantskohustuste jagamisel.

2. PIIRIDE VALVAMISE EDASISE ARENDAMISEGA SEOTUD VÄLJAKUTSED JA EESMÄRGID

2.1. Väljakutsed

2.1.1. Praegune piiride valvamise infrastruktuur ja koordineeritus riiklikul tasandil

Praegu hõlmavad riiklikud seiresüsteemid ainult üksikuid, valitud osasid ELi välispiirist. BORTECI uuringust selgus, et kaheksas liikmesriigis, kelle välispiir asub Vahemeres ja Atlandi ookeani lõunaosas, on piiride seirega seotud 30 institutsioonist umbes 50 ametiasutust, kellel on mõnikord paralleelne pädevus ja paralleelsed süsteemid.

2.1.2. Seirevahendite praegune ulatus

Rahaliste ja tehniliste piirangute tõttu (optiliste ja radarandurite praegune toimimine, satelliitide piiratud kättesaadavus) on praegu seirega hõlmatud üksnes teatavad laugjad alad ja rannikualad ning maismaapiiri- ja avamerealad, kus korraldatakse operatsioone.

2.1.3. Koostöö kolmandate riikidega

Rändesurve ei ole seoses rändajate avastamise, kinnipidamise, vastuvõtmise ja nendega seotud edasiste menetluste ning rändajate tagasivõtmisega märkimisväärne väljakutse mitte ainult Vahemere põhjakaldal asuvatele liikmesriikidele, vaid ka lõunakaldal asuvatele kolmandatele riikidele.

2.2. Eesmärgid

2.2.1. Vähendada ELi tabamata sisenevate ebaseaduslike sisserändajate arvu

Piirikontrolli eest vastutavatele liikmesriikide ametiasutustele on vaja pakkuda õigeaegsemalt ja usaldusväärsemat teavet, et nad saaksid avastada, tuvastada ja peatada need isikud, kes püüavad ELi sisenda ebaseaduslikult, vähendades selle kaudu selliste ebaseaduslike sisserändajate hulka, kel õnnestub tabamata ületada ELi välispiir.

---

⁷ 23. mai 2007. aasta otsus 574/2007/EÜ, (ELT L 144, 6.6.2007, lk 22).

2.2.2. *Suurendada kogu ELi sisejulgeolekut, aidates kaasa piiriülese kuritegevuse ennetamisele*

Piiride valvamise eesmärk ei ole ainult takistada ebaseaduslikku piiriületamist, vaid ka võidelda sellise piiriülese kuritegevuse vastu nagu terrorism, inim- ja narkokaubandus, ebaseaduslik relvakaubandus jms.

Märkimisväärsed rahalised vahendid, mida saadakse eelkõige erinevat liiki ebaseaduslikust tegevusest, ning uute tehniliste vahendite kättesaadavus pakuvad organiseeritud kuritegevusega seotud rühmadele mitmeid võimalusi ja seadmeid.

Selliste ohtudega võitlemine on eelkõige liikmesriikide politsei ja luureteenituste ülesanne. Siiski on tõhus piirihaldussüsteem nii riiklikul kui ka Euroopa tasandil oluliseks vahendiks piiriülese kuritegevuse vastu võitlemisel.

2.2.3. *Suurendada otsingu- ja päästevõimet*

Paljud ebaseaduslikud sisserändajad ja rahvusvahelist kaitset vajavad isikud reisivad äärmiselt rasketes tingimustes ning võtavad suuri riske, püüdes siseneda ELi ebaseaduslikult, peites end sõidukitesse, kaubalaevadele jne. Selliste õnnetute rändajate arvu, kes upuvad Atlandi ookeanis Aafrika ja Kanaari saarte vahel ning Vahemeres, on suurendanud viimase aja tava reisida meresõidukõlbmatute ja ülerahvastatud paatidega.

Sellist liiki ebaseadusliku sisserändega seotud traagiliste hukkamiste arv on lubamatult kõrge ning seepärast tuleb seda märkimisväärselt vähendada. Suurendada tuleb võimet avastada avamerel väikepaate, et parandada otsingu- ja päästetööde tulemuslikkust ning seega vältida inimeste hukkamist merel. Pikaajalisi lahendusi rände juhtimisega seotud küsimustele on võimalik saavutada siiski ainult ulatusliku strateegia kaudu, mis hõlmab koostööd kolmandate riikidega, sealhulgas piiride valvamise valdkonnas.

3. ÜLDPÕHIMÕTTED

Eelmises peatükis kindlaks määratud eesmärkide saavutamiseks on vaja näha ette ühine tehniline raamistik, et toetada liikmesriikide ametiasutuste tõhusat tegutsemist kohalikul tasandil, juhtimist riiklikul tasandil, tegevuse kooskõlastamist Euroopa tasandil ja koostööd kolmandate riikidega, et avastada, tuvastada, jälgida ja peatada isikuid, kes püüavad ELi siseneda ebaseaduslikult väljaspool piiriületuspunkte.

Euroopa piiride valvamise süsteem EUROSUR peaks aitama liikmesriikidel saavutada täieliku *ülevaate olukorrast*⁸ oma välispiiril ning suurendada nende õiguskaitseasutuste *reageerimisvõimet*⁹.

---

⁸ Ülevaade olukorrast näitab ametiasutuste võimet avastada piiriüleseid liikumisi ning leida põhjendusi kontrollimeetmete võtmisele.

⁹ Reageerimisvõime näitab aega, mis kulub jõudmiseks mis tahes piiriülese liikumiseni, mida on vaja kontrollida, ning aega ja vahendeid, mida on vaja ebatavaliste olukordade asjakohaseks lahendamiseks.

Selline raamistik luuakse nii, et see ei mõjutaks liikmesriikide jurisdiktsiooni asjaomastes valdkondades ega asendaks ühtegi olemasolevat süsteemi. Oluliseks tegevusemärgiks peaks olema erinevate süsteemide kaudu kogutud teabe sidusam kasutamine, kuid samas tuleb tähelepanu pöörata eri liiki piiride (eelkõige maismaa- ja merepiiri) geograafilistele oludele ja nendevahelistele erinevustele.

EUROSURI rakendamine tuleks jagada kolme etappi, millest kahte esimest teostatakse samaaegselt ning kolmas tugineks kahele eelmisele.

- (1) I ETAPP: riiklike seiresüsteemide ajakohastamine ja laiendamine ning riiklike infrastruktuuride sidumine sidevõrgus.
- (2) II ETAPP: eesmärgiks on teadus- ja arendustegevuse kaudu seirevahendite ja andurite (nt satelliidid, mehitamata õhusõidukid jne) tulemuslikkuse parandamine ning seirevahendite ühtse kohaldamise väljatöötamine. Piiriala ühine jälitusteave võiks koosneda luureandmetest ja seirevahenditega saadud teabest¹⁰.
- (3) III ETAPP: riiklikes seiresüsteemides olevat, uute seirevahendite abil kogutud ning Euroopa ja rahvusvahelistest teabedastussüsteemidest ning luureallikatest saadud asjakohast teavet tuleks struktureeritult koguda, analüüsida ja levitada, et luua asjaomastele riiklikele ametiasutustele ühine teabejagamiskeskond.

I ja II etapp peaks hõlmama välismere- ja välismaismaapiiri, võttes arvesse rändemudelite muutust. III etapis tuleks keskenduda merendusvaldkonnale, sest see etapp hõlmab selliste erinevate teabeallikate ühendamist, mis jälgivad avamerel toimuvat tegevust. Sellise suure ala jälgimisega kaasneb probleeme, mida maismaapiiride puhul ei teki. Tuleks märkida, et ebaseaduslikku sisserännet õhupiiride kaudu on võimalik lahendada lennujaama piiripunktides tehtava tõhusa kontrolli abil. EUROCONTROL töötab Euroopa õhuruumi ja lennuliikluse juhtimise turvalisemaks muutmise nimel¹¹.

4. ERINEVAD ETAPID JA ASTMED

Käesolevas peatükis esitatakse üksikasjalikult kolm etappi, järelmeetmed, mida komisjon kavatses võtta, ning soovitusel liikmesriikidele ja FRONTExile meetmete võtmiseks. Lisatud on ülevaatlik tabel erinevatest astmetest kuni III etapini.

---

¹⁰ Näiteks tuvastatakse ebaseaduslikuks tegevuseks kasutatav laev välismaal ning seda jälgitakse satelliitide või laevade teatamissüsteemide abil seni, kuni see peatatakse ELi territooriumil.

¹¹ Lennuliikluse juhtimise (ATM) turvalisus hõlmab ATMi vahendite ja teenuste turvalisust, et ennetada ohtu ja piirata selle mõju üldisele lennundusvõrgustikule. Õhuruumi turvalisus püüab välistada õhuruumi loata kasutamise, sissetungi, ebaseadusliku tegevuse või mis tahes muu rikkumise.

4.1. **I ETAPP: olemasolevate seiresüsteemide ja -mehhanismide omavaheline sidumine ja koordineerimine liikmesriikide tasandil**

4.1.1. *I aste: piiride valvamise põhiinfrastruktuuri loomine riiklikul tasandil*

MEDSEA ja BORTECi uuringus ning Euroopa patrullide võrgustiku rakendamise jaoks tegi FRONTEX ettepaneku luua *riiklikud koordineerimiskeskused* kaheksasse liikmesriiki, kelle piir asub Vahemeres ja Atlandi ookeani lõunaosas ELi lõunapoolsel merepiiril¹². EUROSURi jaoks tuleks sellised keskused luua ka liikmesriikidesse, kelle piir asub ELi idapoolsel maismaapiiril ja ELi merepiiril Mustal merel¹³.

Sellised keskused peaksid tagama võimalikult operatiivse otsuste tegemise kohalikul, piirkondlikul ja riiklikul tasandil, millesse on kaasatud *kõik* riiklikud ametiasutused, kes on seotud piirikontrolli ülesannetega. Sellised keskused peaksid olema võimelised pakkuma *täielikku ülevaadet* tingimustest ja tegevusest välispiiril ning kõiki vajalikke vahendeid nendega seotud probleemide lahendamiseks.

Riiklik koordineerimiskeskus peaks olema keskseks osaks riiklikus seiresüsteemis, mis hõlmab *kogu* asjaomase liikmesriigi välispiiri või vastavalt riskianalüüsile *valitud* osa sellest.

4.1.2. *II aste: riiklike koordineerimiskeskuste vaheline sidevõrk, mis hõlmab ka FRONTEXit*

Luu tuleks turvatud elektrooniline sidevõrk, et vahetada ööpäevaringselt reaalajas andmeid nii liikmesriikide keskustega kui ka FRONTEXiga.

FRONTEX peaks riiklikest koordineerimiskeskustest saama teavet, mis on vajalik ühisoperatsioonide kooskõlastamiseks ja riskianalüüsiks. FRONTEX võiks olla ka Euroopa olukorrakeskuseks, kes kogub koordineerimiskeskustelt võimalikult operatiivselt teavet ELi välispiiridel toimunud vahejuhtumite kohta ja levitab seda.

4.1.3. *III aste: naabruses asuvate kolmandate riikide toetamine piiride valvamise infrastruktuuri loomisel*

Olemasolevad koostöömehhanismid Läänemere ja Musta mere piirkonnas on näidanud, et koostöö naabruses asuvate kolmandate riikidega on merendusvaldkonnas täieliku ülevaate saavutamise eeldus. Praegu pakutakse ühenduse rahalist abi enamikule naabruses asuvatele kolmandatele riikidele, et toetada neid oma piiride haldamisel, kuid konkreetne vajadus töötada nende kolmandate riikide ja liikmesriikide vahel välja operatiivkoostöö nõuab piiride valvamiseks antava ELi rahalise ja logistilise abi suurendamist.

Soovitused

Liikmesriike, kes asuvad ELi lõuna- ja idapoolsel välispiiril, kutsutakse üles tegema järgmist:

---

¹² Portugal, Hispaania, Prantsusmaa, Malta, Itaalia, Sloveenia, Kreeka, Küpros.

¹³ Norra, Soome, Eesti, Läti, Leedu, Poola, Slovakkia, Ungari, Rumeenia, Bulgaaria.

- looma ühe ühtse riikliku koordineerimiskeskuse, kes koordineerib ööpäevaringselt kõikide välispiiri kontrolli ülesandeid (avastamine, tuvastamine, jälgimine ja peatamine) täitvate riiklike ametiasutuste tegevust ning kes on võimeline vahetama teavet teiste liikmesriikide keskustega ja FRONTExiga;
- looma ühe ühtse riikliku seiresüsteemi, mis ühendab seiretegevuse kogu välispiiril või vastavalt riskianalüüsile valitud osas sellest ning mis võimaldab levitada ööpäevaringselt teavet kõigi välispiiri kontrolliga seotud ametiasutuste vahel;
- täies mahus kasutama Euroopa piirifondist saadavat rahalist abi eespool nimetatud kahe tegevuse elluviimiseks¹⁴.

FRONTEx peaks enne 2008. aasta lõppu esitama nii riskianalüüsi, millega määratakse kindlaks liikmesriikide välispiiride osad, mida riiklik seiresüsteem peaks hõlmama, kui ka riskianalüüsi ja liikmesriikide esitatud kavade võrdluse ning aruande olemasoleva ja vajaliku piiride valvamise infrastruktuuri kohta naabruses asuvates valitud kolmandates riikides.

Komisjon moodustab liikmesriikide ja FRONTExi ekspertidest töörühma, et koostada suunised riiklike koordineerimiskeskuste ülesannete ja nendevahelise koostöö ning FRONTExi rolli kohta.

Komisjon käivitab Euroopa välispiirifondi raames ja kooskõlas teiste käimasolevate ettevalmistustöödega tehnilise uuringu, et kavandada maismaa- ja merepiiride seiresüsteemi ülesehitus ning hinnata selle ligikaudset rahalist kulu. Uuring hõlmab ka riiklike koordineerimiskeskuste ja FRONTExi vahelise turvatud sidevõrgu tehnilist kirjeldust, kusjuures selline sidevõrk kasutaks võimaluse korral olemasolevaid võrke. Maismaa- ja merepiiride seiresüsteemi ülesehitus peaks olema paindlik ja kohandatav, et see võimaldaks rakendada pakutavaid lahendusi ning kasutada kõiki olemasolevaid ja tulevasi piiriseirevahendeid (vrd ka II etapp). Uuring hõlmab ka analüüsi EUROCONTROLi võimaliku sidumise kohta EUROSURiga, et pikaajalises perspektiivis oleksid kõik piiride valvamisega seotud olulised ohud hõlmatud.

Eespool toodust lähtuvalt teeb komisjon 2009. aasta kevadeks järgmist:

- esitab nõukogule aruande edusammude kohta suuniste koostamises riiklikele koordineerimiskeskustele ning annab hinnangu asjaomase seadusandliku algatuse vajaduse kohta;
- esitab hinnangu riiklike koordineerimiskeskuste ja riiklike seiresüsteemide edasise väljatöötamise ligikaudse rahalise kulu kohta;
- esitab ettepaneku sidevõrgu süsteemi ülesehituse kohta ning annab hinnangu selle loomise ligikaudse rahalise kulu kohta;

¹⁴ Liikmesriigid saavad kasutada Euroopa välispiirifondi, kes võib kaasrahastada kulusid kuni 75 % ulatuses. Vt Euroopa välispiirifondi strateegiliste suuniste (aastateks 2007-2013) prioriteet 2, mis on sätestatud komisjoni otsusega K(2007) 3925, (ELT L 233, 5.9.2007, lk 3).

- hindab FRONTEXi hinnangu alusel naabruses asuvate valitud kolmandate riikide piiride valvamise infrastruktuuri, kasutades seda hinnangut vajaduse korral välissuhete valdkonnas asjaomaste rahastamisprogrammide koostamisel, võttes arvesse kehtiva finantsperspektiivi raames kasutada olevaid vahendeid.

4.2. II ETAPP: ELi tasandil ühiste seirevahendite ja rakenduste väljatöötamine ja kasutamine

4.2.1. IV aste: teadus- ja arendustegevus seirevahendite tulemuslikkuse parandamiseks

Piiride valvamise seisukohast pakuvad huvi eelkõige kaks arenevat vahendit – satelliidid ja mehitamata õhusõidukid. Maavaatlussatelliidid suudavad hõlmata suure osa maakerast, sealhulgas avamere ning kolmandate riikide ranniku ja territooriumi. Mehitamata õhusõidukid suudavad edastada üksikasjalikumalt pilti ja neid saab paigutada sihtalale vajaduse korral.

Maavaatlussatelliidid on kasulikud kindlaksmääratud alade jälgimise ja sealsete andmete kogumise jaoks, kuid nende kasutusvõimalused jälitamisel on praegu piiratud. Suurel maa-alal toimuvate otsingute ajal ei suudeta väikesi sihtmärke leida, kuid kõrge resolutsiooniga kujutiste puhul on jälgitav ala väike ning seega peab sihtmärgi asend olema eelnevalt teada, nt saadud luureandmete alusel.

Mehitamata õhusõidukid ja satelliidid suudavad jälitada laevu Euroopa ja rahvusvahelistes vetes. Siiski ei ole mehitamata õhusõidukitel õiguslikel ega tehnoloogilistel põhjustel lubatud lennata tsiviilõhuruumis. Mehitamata õhusõidukite operatsioonide laiendamine kolmandate lähteriikide rannikualadele nõuab asjakohaste lepingute sõlmimist selliste kolmandate riikidega. Seega tuleb sellega seoses arvestada meie ja asjaomaste kolmandate riikide suhete üldist arengut.

4.2.2. V aste: seirevahendite ühtne kohaldamine

Uute seirevahendite kohaldamine võiks liikmesriikide ametiasutustele anda võimaluse saada sagedamini, usaldusväärsemat ja kulupõhisemat seireteavet olukorra kohta nende välispiiril ning piirieleel alal. Tähelepanu tuleks pöörata sellele, kuidas EL võiks toetada liikmesriike selliste vahendite väljatöötamises ja kasutamises. Seda võiks teha kas investeringute või selliste mehhanismide loomise kaudu, mis võimaldaksid ühiselt kasutada kõnealuseid kapitalimahukaid vahendeid, nagu satelliidid. FRONTEX võiks tegutseda vahendajana, tehes näiteks mitme liikmesriigi nimel koostööd teenusepakkujatega, et hankida satelliitkujutisi või koordineerida selliste seadmete jagamist nagu mehitamata õhusõidukid.

4.2.3. VI aste: piirieleelse ala ühine jälitusteave

Uute vahendite kasutamine võimaldab FRONTEXil koguda mitmest allikast, sealhulgas liikmesriikide ametiasutustelt ja kolmandatelt riikidelt, strateegilist teavet, et teha kindlaks rändemudelid ja analüüsida suundumusi, toetades selle kaudu rändeteede avastamist ja riskide hindamist.

Tegelikult tähendaks see sellise piirieleelse ala ühise jälitusteabe koostamist, mis täiendaks riskianalüüsi, mida teeb praegu FRONTEX. Selline ühine teave võiks olla

operatiivselt kasutatav ning võimaldada FRONTEXi loodava olukorrakeskuse kaudu selle põhjal sihipäraselt reageerida.

Soovitused

Teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse seitsmendat raamprogrammi (julgeoleku ja kosmose teemad) tuleks rakendada seirevahendite kasutamiseks ja nende tulemuslikkuse parandamiseks, et laiendada seirega hõlmatud ala, avastada sellel paremini kahtlasi tegevusi ning parandada võimalike kahtlaste sihtmärkide tuvastamist ja juurdepääsu kõrge resolutsiooniga satelliidipõhistele vaatlusandmetele.

Seega peaks komisjon kevadel 2009 esitama nõukogule kontseptsiooni, mis võimaldaks liikmesriikidel saada ülemaailmse keskkonna- ja turvaseire kontekstis (GMES) satelliitide ja muude ühiste seirevahendite kaudu kogutud teavet oma välispiiride ja piirialade kohta sagedamini ning olla kindel andmete usaldusväärsuses¹⁵. Selline kontseptsioon peaks sisaldama ka hinnangut ligikaudse rahalise kulu kohta.

2009. aasta kevadel peaks FRONTEX, kes teeb tihedat koostööd komisjoni GMESi bürooga, esitama analüüsi satelliitide praeguse ja võimaliku tulevase kasutamise kohta liikmesriikide poolt piiride valvamise eesmärgil, et jätkata nende eesmärkide täpsustamist, mis hõlmavad kõnealuste vahendite ühist kohaldamist Euroopa tasandil.

Komisjon käivitab Euroopa välispiirifondi raames uuringu, milles analüüsitakse piirialade ühise jälitusteabe kontseptsiooni ja ligikaudset rahalist kulu, ning annab tulemustest nõukogule aru kevadel 2009.

4.3. III ETAPP: ühise seire- ja teabejagamiskeskonna loomine ELi merendusvaldkonna jaoks

III etapis keskendutakse ainult merendusvaldkonnale. Selle etapi eesmärk on integreerida suuremasse võrgustikku kõik olemasolevad valdkondlikud süsteemid, mis teatavad liikmesriikide jurisdiktsiooni kuuluvas merepiirkonnas ja lähedalasuval avamerel toimuvast liiklusest ja tegevusest ning jälgivad seda. Selliste erinevate süsteemide integreeritud kasutamine tooks kasu piirikontrolliasutustele. Sellise võrgustiku loomine kuulub ka ELi integreeritud merenduspoliitika eesmärkide hulka.

4.3.1. VII aste: piirikontrolli ja sisejulgeoleku eesmärkidel loodav teabeedastus- ja seiresüsteemide integreeritud võrgustik, mis hõlmab Vahemerde, Atlandi ookeani lõunaosa (Kanaari saared) ja Musta merd

Sellise „süsteemide süsteemi“ väljatöötamise keerukuse tõttu ning praegust rändesurvet arvestades peaks integreeritud võrgustik olema esialgu piiratud eespool nimetatud piirkondadega ning keskenduma sisejulgeolekule, sidudes omavahel piirikontrolliasutusi ning teisi Euroopa ja riiklikke ametiasutusi, kellel on julgeolekuhuvid ja vastutus merendusvaldkonna julgeolekuküsimustes.

---

¹⁵ Vt ka mõjuhindangu lisa 10 ja 12.

Selle eesmärgi saavutamiseks käivitatakse 2008. aastal merenduspoliitika katseprojekt ja võetakse ettevalmistavad meetmed, et töötada välja toimivad prototüübid, mis aitavad kindlaks määrata nii asjakohast tehnoloogiat kui ka merendusega seotud ametiasutuste vahelise koostöö ja teabejagamise ligikaudset rahalist kulu, samuti lõpliku süsteemi esimeste osade maksumust.

Täiendavaid meetmeid võetakse selleks, et julgustada merendusvaldkonnas sellise teabedastus- ja seiresüsteemide integreeritud võrgustiku järkjärgulist arendamist, mille raames struktureeritud viisil ja vastavalt vajadusele kohalikul, liikmesriigi või Euroopa tasandil kogutakse, koondatakse, analüüsitakse ja levitatakse teavet, mida saadakse Euroopa ja rahvusvaheliste organisatsioonide jaoks loodud erinevatest süsteemidest (laevaseiresüsteem, automaatne identifitseerimissüsteem, süsteem laevade ulgumerel kindlakstegemiseks ja jälgimiseks, SafeSeaNet jms), riiklikest seiresüsteemidest (nt SIVE, SPATIONAV, laevaliikluse korraldamise ja teabesüsteem jms), ühiskasutatavatest seireteenustest (nt seiresatelliidid, mehitamata õhusõidukid) ning luureallikatest.

Selliste andmete analüüs peaks aitama teha kindlaks mudelid, analüüsida suundumusi ja leida kõrvalkaldeid ning seeläbi hinnata riske. Teave peaks olema kättesaadav kõikidele asjaomastele riiklikele koordineerimiskeskustele, et hõlbustada juhtimist ja kontrolli ning võimalikult operatiivset otsuste tegemist.

Selline ühine keskkond võiks hõlmata ka selliseid tegevusi nagu laevade, inimeste ja lasti läbivaatus. Erilist tähelepanu tuleb pöörata kõnealuste süsteemide ja vahendite turvalisusele, et tagada konfidentsiaalsuse, terviklikkuse ja kättesaadavuse nõude täitmine.

2008. aastal käivitatakse ELi merenduspoliitika raames uuring, milles analüüsitakse erinevate seiresüsteemide kavandatud koostalitlusvõime õiguslikke aspekte.

4.3.2. *VIII aste: teabedastus- ja seiresüsteemide integreeritud võrgustik kogu ELi merendusvaldkonna jaoks*

Vastavalt tegevuskavale¹⁶, mis on lisatud teatisele ELi integreeritud merenduspoliitika kohta¹⁷, avaldab komisjon 2008. aasta teisel poolel teatise vormis tööplani seoses edasiste meetmetega, mida võetakse Euroopa merendusvaldkonna kõigi teabedastus- ja seiresüsteemide integreerimiseks. Tööplaan ei hõlma mitte ainult piiridega seotud aspekte, vaid kõiki merendusala tegevusi, nagu meresõiduohutus, merekeskkonna kaitse, kalanduskontroll ja õiguskaitse.

---

¹⁶ SEK(2007) 1278, 10.10.2007, lk 8.

¹⁷ KOM(2007) 575, 10.10.2007, lk 6.

Soovitused

2009. aastaks peaks komisjon esitama nõukogule ülevaate Vahemerde, Atlandi ookeani lõunaosa (Kanaari saared) ja Musta merd hõlmava teabeedastus- ja seiresüsteemide integreeritud võrgustiku süsteemi ülesehitusest, mis võimaldaks piirikontrolliasutustel täiel määral kasutada merendusvaldkonna integreeritud teabeedastus- ja seiresüsteeme. Nimetatud ülevaade peaks arvesse võtma Euroopa välispiirifondi ning teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse seitsmenda raamprogrammi raames käivitatava uuringu tulemusi, samuti muud asjakohast ettevalmistustööd.

ELi merenduspoliitika raames esitab komisjon teatise, mis sisaldab tööplani edasiste meetmete kohta, mida võetakse Euroopa merendusvaldkonna kõigi selliste teabeedastus- ja seiresüsteemide integreerimiseks, mis hõlmavad kõiki merendusala tegevusi Vahemere piirkonnas, Atlandi ookeani lõunaosas (Kanaari saared) ja Musta mere piirkonnas ning mida on hiljem võimalik laiendada kogu ELi merendusvaldkonnale.

5. ISIKUANDMETE KAITSE

Eelmistes jagudes nimetatud erinevad tegevused võivad hõlmata isikuandmete töötlemist. Seepärast järgitakse Euroopa Liidus kohaldatavate isikuandmete kaitset käsitlevate õigusaktide põhimõtteid¹⁸, mis tähendab seda, et isikuandmeid tuleb töödelda õiglaselt ja seaduslikult, koguda konkreetsel, selgelt kindlaksmääratud ja õiguspärastel eesmärkidel ning neid ei või töödelda hiljem viisil, mis on vastuolus kõnealuste eesmärkidega. Isikuandmete töötlemine EUROSURI kontekstis peab seepärast tuginema asjakohastele seadusandlikele meetmetele, millega määratakse kindlaks andmete töötlemise laad ja kehtestatakse asjakohased kaitsemeetmed.

6. JÄRELDUSED

- Komisjon kutsub nõukogu ja Euroopa Parlamenti üles arutama käesolevas teatises esitatud soovitusi.
- Komisjon kavatab kohe pärast käesoleva teatise avaldamist alustada koos liikmesriikidega tööd, et koostada suunised riiklike koordineerimisekeskuste ja FRONTExi ülesannete ning nendevahelise koostöö kohta.
- 2009. aasta kevadel annab komisjon nõukogule aru edusammudest ning esitab konkreetsed ettepanekud EUROSURI ülesehituse ja käivitamise kohta (I-III etapp), nagu need on esitatud käesolevas teatises, sealhulgas kogu riiklike seiresüsteeme ühendava ning kõigi asjakohaste vahendite ühtset kohaldamist ja kasutamist hõlmava süsteemi ülesehituse kohta.

---

¹⁸ Vt direktiiv 95/46/EÜ, (EÜT L 281, 23.11.1995, lk 31); määrus (EÜ) nr 45/2001, (EÜT L 8, 12.1.2001, lk 1); Euroopa Nõukogu 28. jaanuari 1981. aasta konventsioon (ETS 108).

Etapid/sammud		Vastutaja	ELi rahastamine	Ajakava					
				2008	2009	2010	2011	2012	2013
I. Riiklikud infrastruktuurid	1. Riiklike koordineerimiskeskuste ja riiklike seiresüsteemide loomine	Liikmesriigid	Euroopa välispiirifond	Programmitöö. FRONTEXi riskianalüüs	Hanked. Aruanne suuniste kohta.	Rakendamine			Varuaasta
	2. Riiklike koordineerimiskeskuste vaheline sidevõrk, mis hõlmab ka FRONTEXit	Liikmesriigid, FRONTEX	Liikmesriikide puhul Euroopa välispiirifond, FRONTEXi eelarve	Uuring võrgu ülesehituse kohta	Uuringu esitlemine ja arutelud	Rakendamine			Varuaasta
	3. Naaberriikide toetamine infrastruktuuri loomisel	Nõukogu, FRONTEX, komisjon	Uuringu rahastamine FRONTEXi eelarvest	Uuring piiride valvamise infrastruktuuri kohta	Uuringu esitamine ja arutelud	Kolmandate riikide toetamine võimalikult suures ulatuses			
II Ühised vahendid	4. Teadus- ja arendustegevus seirevahendite tulemuslikkuse parandamiseks	Komisjon	Teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse seitsmes raamprogramm	Programmitöö ning uurimis- ja arendusprojektid, et parandada seirevahendite tulemuslikkust					
	5. Seirevahendite ühtne kohaldamine	Komisjon, FRONTEX	Teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse seitsmes raamprogramm	Uuring seirevahendite ühtse kohaldamise kohta	Uuringu esitamine ja arutelud	Rakendamine			
	6. Piirialase ala ühine jälitusteave	Komisjon, FRONTEX	Uuringu rahastamine Euroopa välispiirifondist. Rakendamise rahastamine FRONTEXi eelarvest.	Kontseptsiooni väljaarendamine	Kontseptsiooni esitamine	Rakendamine			

III Võrgustik	7. Integreeritud võrgustik Vahemere, Kanaari saarte ja Musta mere jaoks	Liikmesriigid, komisjon	Uuringuid rahastatakse Euroopa välispiirifondist ning teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse seitsmendast programmist	Uuringud ülesehituse ja ettevalmistavate meetmete kohta (ELi merenduspoliitika)	EUROSURI osa hõlmava võrgu ülesehituse esitamine	EUROSURI hõlmava osa rakendamine
	8. Võrgustiku laiendamine Atlandi ookeanile, Põhjamererele ja Läänemerele	Nõukogu, komisjon	Otsustamisel	Otsustatakse pärast 2008. aasta teatist		